

2.3 การเตรียมพ่อ-แม่พันธุ์ (การแยกขยายรังชั้นโรง)

การเลือกชั้นโรงที่พร้อมจะนำมาใส่ในกล่องเลี้ยง หรือจะนำออกจากขอนไม้ตามธรรมชาติ ต้องเป็นชั้นโรงที่มีตัวเต็มวัยและตัวอ่อนพร้อมดักแต่ ที่มีปริมาณพอสมควร และมีอาหาร ถ้วยเกสร และถ้วยน้ำหวาน อัตราส่วนที่สมบูรณ์สังเกตจากปริมาณตัวเต็มวัย ที่มีการบินเข้าออกมาก และทุกเที่ยวบินมีความสม่ำเสมอในการหาอาหาร โดยปฏิบัติดังนี้

1) การแยกขยายพันธุ์ชั้นโรง ช่วงที่เหมาะสมต้องเป็นช่วงที่มีอาหารสมบูรณ์

2) ตรวจสอบปริมาณ (ไข่ ดักแต่ ตัวเต็มวัย) ให้มีปริมาณสมดุลและจำนวนพอสมควรก่อนทำการแยกรัง

3) การแยกไข่ ดักแต่ ตัวเต็มวัย (ชั้นโรงที่เลี้ยง) ปริมาณครึ่งหนึ่งของเดิมโดยมีหลอดนางพญาติดไปด้วย และนำไปใส่ในรังใหม่ โดยรังใหม่ต้องแห้งไม่ชื้น ชั้นโรงที่เลี้ยงจะช่วยกักหลอดดักแต่ตัวเต็มวัยออกจากหลอดตัวอ่อน ถ้าไม่มีชั้นโรงที่เลี้ยงจะทำให้ดักแต่ในหลอดตัวอ่อนตาย เนื่องจากไม่มีชั้นโรงที่เลี้ยงช่วยกักให้ออกจากหลอดดักแต่ พร้อมกันนี้ต้องทำการสำรวจดูนางพญาชั้นโรง หรือหลอดนางพญาชั้นโรงให้สัมพันธ์กับกลุ่มหลอดไข่ และหลอดดักแต่ เพื่อรังชั้นโรงจะได้มีนางพญาและพร้อมออกเป็นตัวเต็มวัย และทำการผสมพันธุ์กับชั้นโรงตัวผู้

4) ถ้วยอาหาร (ถ้วยเกสร และถ้วยน้ำผึ้ง) นำใส่ลงในรัง โดยวางใกล้ปากทางเข้าออกของรัง

5) นำไข่ (ซี่ชัน) มาแปะบริเวณทางเข้าเพื่อล่อตัวเต็มวัยชั้นโรงงานให้กลับเข้ารังเพาะเลี้ยง

6) ปิดทางเข้ารังชั้นโรง (รังเดิม) ด้วยไข่ชั้นโรงหรือกระดาษแล้วจึงนำชั้นโรงที่มีนางพญา หรือรังเดิม

ออกห่างจากจุดเดิมประมาณ 20 - 30 เมตร และนำรังชั้นโรงที่ทำการแยกขยาย (รังใหม่) มาตั้งไว้ที่เดิม เพื่อให้ชั้นโรงงานกลับเข้ารัง ทำให้ปริมาณชั้นโรงมากขึ้น

7) รอจนกระทั่งพลบค่ำจากนั้นย้ายรังเดิมกลับมาที่เดิม แล้วปิดปากทางเข้า ถ้าใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ให้เปิดออก หากเป็นไข่ชั้นโรงสามารถปล่อยรอให้ชั้นโรงกัดเองได้ แล้วนำรังใหม่ไปไว้ในที่ที่ต้องการ (ให้ห่างจากจุดเดิมไม่น้อยกว่า 50 เมตร)

8) การแยกรังเลี้ยงชั้นโรง ควรเตรียมวัสดุกันศัตรูชั้นโรง โดยเฉพาะพวกมดที่ชอบกินน้ำหวาน เพราะมดจะเข้าไปกินน้ำหวานและทำลายหลอดดักแต่ของชั้นโรง ทำให้การแยกขยายชั้นโรงเสียหาย การป้องกันโดยการใช้น้ำหรือน้ำมันเครื่องเก่าทาตามขา หรือหลักที่จะนำรังชั้นโรงไปตั้งเลี้ยงและขยายพันธุ์

9) ชุดปฏิบัติงาน (เสื้อผ้า) ในการแยกขยายชั้นโรง ควรเป็นชุดทำจากผ้าร่มและมีสีอ่อนๆ เช่น สีขาว เพราะชั้นโรงจะเสียหายน้อยกว่าผ้าสีเข้ม ถ้าเป็นสีเข้ม เช่น สีดำ หรือน้ำเงินเข้ม ชั้นโรงงานจะกัดและเกาะติดผ้า กัดแบบไม่ยอมปล่อย และตายในที่สุด และควรสวมหมวกตาข่าย ใส่ถุงมือ ทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน